

NEDSLIDTE FISKERE HØRER TIL SJÆLDENHEDER

- Nedslidning? Vi ser det stort set ikke mere, ja, så skal vi tilbage til før årtusindskiftet. Dermed ikke sagt, at det ikke er noget, vi arbejder med. Det handler om at forebygge, og vi kan hele tiden blive bedre.

Sådan lyder det fra Fiskeriets Arbejdsmiljøråd, der om nogen har fingeren på sundhedspulsen. I tæt samarbejde med erhvervet arbejder de for sikkerhed i fiskeriet – både at undgå ulykker, såvel som et generelt godt arbejdsmiljø til søs.

På ulykkessiden har fiskeriet været inde i en positiv udvikling – her er i snit 10 alvorlige ulykker om året, ja faktisk under 10 ulykker, og dermed færre end landsgenemsnittet, mens nedslidning, som udelukkende er erhvervsbetinget, er et sjældent syn.

- Vi og erhvervet har gjort alt, hvad vi kan for at styrke arbejdsmiljøet! Løfteanordninger, støjdæmpning, tilpasning af arbejdsprocessen, redskabsudvikling – der er gjort rigtig mange initiativer for at aflaste det fysisk hårde arbejde, forklarer Flemming Christensen, der er direktør i Fiskeriets Arbejdsmiljøråd.

Hvordan fiskeriet præcis undgår nedslidning og sikrer et godt arbejdsmiljø – fysisk og psykisk – kan du læse mere om i næste nr. af Fiskeri Tidende.

Danmarks hårdeste og farligste erhverv – eller hvad?

Fiskeriet har ry for at være et hårdt erhverv, der slider på kroppen, men er der overhovedet noget om snakken? Er der sket forbedringer over årene? Dét undersøger Line Remmen i et nyt studie.

NEDSLIDNING

Af Line Dalgaard Jensen

Fiskeriet er hårdt, hvis ikke farligt. Alt for mange tunge løft med fiskekasser giver ondt i ryggen, knæene er på overarbejde, for slet ikke at tale om hænderne, der ødelægges af at rense fisk.

Ja, der er mange forestillinger om, hvordan det slider en op at være fisker, og fiskeriet er mange gange blevet udråbt til at være det hårdeste erhverv.

- Men er det nu også det? Og hvad mener vi med det? spørger Line Remmen.

Hun er ph.d.-studerende hos Forskningsenheden for Sundhedsfremme på Syddansk Universitet og klar til at forske i, hvordan det står til i fiskeriets fysiske arbejdsmiljø:

- Vi siger tit, at det er et hårdt erhverv, men vi har ingen forskningsbaserede beviser. Hverken for om der er et problem, eller om der er sket forbedringer.

Ryg, skulder og lænd

Men det skal tallene nu give indblik i. Ved hjælp af en lang række data, undersøger hun i sit ph.d.-studie fiskernes sundhed over de seneste 25-30 år. Førtidspension, sygdommeldinger og henvendelser til lægen er registreret, og Line Remmen vil helt præcis dykke ned i tallene, der viser antallet, omfanget og udviklingen i muskel- og skeletlidelser blandt fiskere.

- Det vil blandt andet sige problemer med knæ, ryg og skulder. Jeg holder også øje med karpaltunnelsyndrom, som giver smerter i hænderne. Det ser man tit

hos fiskere, fordi de laver mange ensidige og gentagne vrid og drej i hænderne, forklarer Line Remmen, som samtidig har øje for tendenser og sammenhænge.

For eksempel om dem, der har mange lidelser, også er dem, der stopper tidligt i erhvervet – at de simpelthen er nødt til at forlade erhvervet, fordi de har fysiske skavanker.

Har fiskeren det bedre?

Og så selvfølgelig om fiskerne er blevet sundere over årene. De seneste ti år er der sket en række forbedringer på de danske fiskefartøjer, og forhåbentlig kan det ses i tallene.

- I dag er der færre løft, drej og sving, hvilket ellers er hårdt for lænd, ryg og skulder. Der er mindre tung manuelhåndtering ombord, forklarer Line Remmen.

LINE REMMEN

- Ph.d.-studerende på hos Forskningsenheden for Sundhedsfremme på Syddansk Universitet
- Kandidat i Folkesundhedsvidenskab, Syddansk Universitet i 2016
- Uddannet ergoterapeut fra VIA University College i 2013
- Kommer oprindeligt fra Arden, men bor i dag i Aarhus

Er det fysisk hårdt at være fisker? Det vil Line Remmen undersøge i sit ph.d.-studie, hvor hun ser nærmere på ryg, knæ og skulder.

Foto: Line Dalgaard Jensen

Derfor har hun også været på besøg hos Fiskeriets Arbejdsmiljøråd for at høre om initiativerne. Forbedringerne afhænger selvfølgelig helt af skibstypen, fangsten og hvor nyt og moderne skibet er.

- Men jeg har en antagelse om,

at det fysiske arbejdsmiljø er blevet mindre fysisk belastende. Der er gjort rigtig meget for at forbedre det, og derfor må

Fangsten skal hives om bord, og fiskekasserne stables. Som fisker skal du kunne tage fat, men betyder det, at du bliver nedslidt? Et nyt studie sætter spot på fiskernes fysiske arbejdsmiljø - og om de går til lægen med ødelagt ryg og ømme hænder. Arkivfoto: Fiskeri Tidende

SKULDER & RYG

Når der skal løftes fiskekasser eller hales fangst i land, så er det ofte skulder og ryg, der arbejder hårdt. Heldigvis findes, der mange hjælpemidler.

HÅND

Laver man mange ensidige vrid og drej i hænderne, fx når man renser fisk, risikerer man at få smerter og karpaltunnelsyndrom. Det dækker over en nerve i hånden, som bliver klemt, og kan give sovende fingre og prikkende fornemmelse i fingrene.

KNÆ

Knæene bruges også til at løfte, eller når man skal manøvrere rundt på trængte steder. Samtidig kommer de på arbejde, når båden gynger, og du hele tiden skal korrigere og holde balancen.

Kilde: Line Remmen

man formode, at der er sket en positiv udvikling, siger Line Remmen.

Gyngende grund

Men i nul går det nok aldrig, mener hun. Selvom hjælpemidlerne er der, og fiskerne bruger dem korrekt, så er kroppen altid på arbejde til søs.

- Du står hele tiden på en flade, der bevæger sig. Der er vibrationer, træk og kulde. Man kan på nogle punkter sammenligne det med landbruget, men de kan i det mindste holde en pause i ro og mag, uden at jorden bevæger sig under dem. Som fisker langt ude i Nordsøen er det svært at finde ro - kroppen er er altid lidt på arbejde. Selv når du holder pause, vil den stå og korrigere og balancere. Det er en betingelse, som fiskerne ikke bare kan gøre

noget ved, forklarer Line Remmen:

- Fiskerne tænker ikke nødvendigvis over det, for det er jo sådan det er. Men sundhedsmæssigt er det en risiko.

Arh, det er ikke noget

Studiet skal være færdigt i august 2021. Måske vil det vise, at der er steder, der bør sættes ind, eller at der er gode erfaringer, som kan udbredes til andre lande. Hvad

end hun finder frem til, så håber Line Remmen, at det kan bruges i fiskeriet, og at fiskerne kan genkende resultaterne.

- Det er jeg lidt spændt på. Mit indtryk er, at fiskerne er meget hårdføre. Dem, jeg har talt med, siger kun sjældent, at de har problemer. Men jo mere jeg spørger, så kan jeg godt høre, at der er nogle ting, der nager. Men det regner de ikke for noget. De lever med rigtig meget af det uden at brokke sig, siger hun:

- Der var en, der sagde: Man er ikke den her type, fordi man er i erhvervet. Men er i erhvervet, fordi man er den her type. Det, tror jeg, er meget rammende.

GIV ET BIDRAG

Line Remmen har allerede været en tur i Skagen og Strandby for at høre mere om, hvordan fiskerne har det, og hvordan de oplever det fysiske arbejde til søs. Men hun vil selvfølgelig gerne høre fra endnu flere. Når hun er færdig med sit studie, håber hun at kunne komme ud i havnene og høre, hvad fiskerne tænker om resultatet.

› [Skriv til Line på lremmen@health.sdu.dk](mailto:lremmen@health.sdu.dk)

FISKERNE ER SEJE

Hvorfor kaster en ung studerende sig over fiskerne og deres arbejdsmiljø? Line Remmen er ikke i tvivl:

- Fiskeriet er så særpræget, helt unikt. Fiskerne er simpelthen så seje. Der er nogle helt særlige arbejdsmiljøforhold, som er vanskelige, og som du ikke kan gøre noget ved. Du er hele tiden i bevægelse, og der er mange fysisk hårde opgaver. Det, synes jeg, er interessant! Hvordan fremmer man sundhed hos nogle, hvor betingelserne er så svære at styre? Hvordan håndterer man som fisker det? Hvordan kan de holde til det?

Det ved vi ikke ret meget om i dag. Forskning i fiskeriets arbejdsmiljø og sundhed er minimal:

- Det er derfor, jeg er her nu. Jeg synes, det er spændende, og jeg håber at kunne være med til at gøre fiskeriet klogere på området, siger Line Remmen.